

Jak na knihovnické video?

Autor: Mgr. Kristýna Havlová

Číslo: roč. 7, č. 1/2021

Rubrika: K tématu

Klíčová slova:

Dnešní svět živým setkáním nepřeje, a tak se i knihovnické besedy a semináře přesunuly do obývacích pokojů v podobě streamů a předtočených pořadů. Takové online shledání s sebou však nese mnohá úskalí. Máte-li v plánu postavit svou besedu na předčítání ukázek z knihy, neobejdete se, oproti běžným programům v knihovně, bez souhlasu nakladatelství a autora. V tomto směru budou pravděpodobně ochotnější neokoukaní spisovatelé, ilustrátoři a malá nakladatelství než dědicové Josefa Lady nebo Zdeňka Milera.

Pokud všechny strany souhlasí s online prezentací, máte na výběr mezi velmi lehkou nebo celkem pracnou variantou provedení. K nejjednodušším postupům patří bezesporu způsob, který využívá řada knihoven a knihkupectví, a to ten, že zapnete kameru, posadíte se do pohodlného křesla a prostě a jednoduše vybraný úryvek přečtete. U videí určených menším dětem není od věci celé čtení trochu zpestřit otázkami, úkoly, eventuálně výtvarnou dílnou, díky čemuž děti lépe udrží pozornost. Překážkou na cestě k online divákům bude bezesporu technika. Natočit video dnes zvládne téměř každý telefon nebo fotoaparát, ale pro lepší zvuk je dobré se pojistit i mikrofonom a u streamu hlavně stabilním připojením k internetu. Máte-li čas, chuť a prostor, můžete si svou práci velmi ztížit, ale zároveň se něčemu novému přiučit.

Na dětském oddělení v Brně jsme si zvolili tu těžší cestu, která však byla zároveň výzvou i zábavou. Hlavním důvodem k takovému výběru byla snaha se co nejvíce přiblížit malým čtenářům (řekněme do šesti let věku). Při osobním setkání bychom si s dětmi více hráli a méně četli. U předtočeného videa však vzájemná interakce mizí a hlavní slovo má kniha samotná, která bývá v případě tvorby pro děti naštěstí bohatě ilustrovaná, na čemž je možné stavět.

Základem úspěchu je v první řadě editor pro střih videí. Nabídka těchto programů je velmi široká a určitě si mezi nimi vyberete ten, který vám bude vyhovovat. Některé jsou online zdarma (YouTube editor, Apowersoft), jiné jsou ke stažení a často zpoplatněné (Wondershare Filmora, Sony Vegas Pro). Vcelku zdatného pomocníka, který je navíc v češtině, byste ale měli najít ve svém počítači v rámci Windows 10, kde stačí přímo ve Startu dohledat aplikaci Fotky a zde otevřít záložku Videoprojekty. Jedná se o nástupce kultovního programu Windows Movie Maker, který už však v novějších operačních systémech nenajdete. Může se stát, že se vám podaří si stáhnout výše zmíněné zpoplatněné programy zdarma, v tom případě ale půjde s velkou pravděpodobností o demoverzi, která vám možná leccos dovolí, ale když už budete mít své dílo hotové, oznámí vám, že když nezaplatíte, půjde soubor takzvaně vyrenderovat (nebo vyexportovat) pouze s vodoznakem dané firmy, často na místě, kde ho mít opravdu nechcete.

V každém trochu lepším editoru byste měli být schopni video nejen rozstříhat, ale upravit hlasitost, nastavit libovolný přechod snímků nebo vložit text. Jestliže si se zvoleným editorem nevíte rady, zkuste se podívat na YouTube. O návodná videa všeho druhu zde není nouze, a když budete mít štěstí, narazíte i na české lektory.

Převážná většina stříhačských programů umožňuje i práci se zvukovou stopou, díky čemuž lze vložit a následně upravovat zvláště audio a video záznam. Pokud chcete ve svém snímku použít i hudební podkres nebo zvukové efekty, můžete čerpat z hudebních databází, které bývají přímo součástí video editorů a vy se tak nemusíte bát porušování autorských práv. V případě, že chcete do videa vložit

například hudbu z pohádek, měli byste se obrátit na ochranný svaz autorský a obstarat si licenci, což nemusí být vůbec levná záležitost. Na druhou stranu však server YouTube dokáže „kradené“ melodie vcelku rychle rozeznat a vás by pak mohla nemile překvapit pěkně tučná pokuta.

Nyní přichází na řadu samotná tvorba videa. Záleží na vás, zda si nejprve nahrajete mluvené slovo (na diktafon, přes mikrofon přímo do počítače apod.) nebo připravíte obrazový materiál a teprve k němu načtete úryvek z knížky. Vybrali jste si knihu s ilustracemi a máte svolení autorů? Stačí pár obrázků nafotit nebo naskenovat a stáhnout do počítače. K úpravě fotek se vám bude hodit jakýkoli grafický editor, se kterým si rozumíte. Netroufáte si na Photoshop, GIMP, Corel nebo Ilustrátor? Zkuste třeba Befunky, Canvu nebo obyčejné Malování. Součástí Windows 10 by pak měla být opět celá řada aplikací (např. Fotky), s nimiž upravíte své obrázky bez větších potíží.

Při nedostatku ilustrací, ale dostatku invence a času, můžete doplnit mluvené slovo o divadlo (loutkové, stínové) nebo o vlastní obrázky. V novější verzi zmíněné aplikace Malování (Malování 3D) najdete nástroje podobné profesionálnější editorům, jako je Kouzelný výběr (speciální výřez), realistické textury nebo tvorba vlastních i nahraných 3D objektů.

Oproti běžné besedě jsou naše videa vcelku krátká, ale věříme, že podobně jako u Večerníčku je cca desetiminutová stopáž pro dětského diváka únosná. Jestliže navíc nemáte alespoň trochu výkonnější počítač, ale stáhnete si profesionální video editor, budou vám i krátké snímky plné fotek a efektů nejspíš dost zpomalovat systém, takže se rozhodně vyplatí vše už na začátku uložit, aby vás nějaký ten výpadek nebo zamrznutí počítače v důsledku zahlcené paměti nepřekvapil. Zpravidla nepředstavujeme knížky celé, ale doufáme, že i ukázka dokáže diváky nalákat k tomu, aby se s tvorbou uvedených autorů blíže sami seznámili.

Hotové a vyexportované video můžete po přihlášení bezplatně umístit na zmiňovaný kanál YouTube, kde lze následně upravit viditelnost (veřejně, soukromě, přes odkaz), vložit titulky nebo například nastavit věkové omezení (video je určeno dětem, divákům od 18 let apod.)

Připravte se na to, že vám práce na videu zabere klidně i týden, především jestli se budete s jednotlivými nástroji teprve sblížovat. V tomto ohledu záleží jak na osobních zkušenostech, tak na výkonu vašich zařízení.

Pokud vás článek neodradil, ale spíše navnadil a inspiroval, věřte, že euforie z prvního zveřejněného videa a nově nabyté zkušenosti za tu námahu rozhodně stojí.

Výsledná videa jsou ke zhlédnutí na těchto odkazech:

- Rufus zálesák: <https://youtu.be/uvy6LBCAZGU>
- Kosprd a Telecí: <https://youtu.be/VKzBgc3s0A0>
- Divný brach strach: <https://youtu.be/hz7nFQ4T3nU>

HAVLOVÁ, Kristýna. Jak na knihovnické video?. *Impulsy: Inspirace, náměty a trendy dětského čtenářství* [online]. 2021, roč. 7, č. 1 [cit. 2021-05-26].

Dostupný z WWW: impulsy.kjm.cz/impulsy-clanek/jak-na-knihovnicke-video.
ISSN 2336-727X.